

BERÄTTELSE ÖVER SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDELNING FÖR MEKANIK VERKSAMHET UNDER ÅR 1941.

Antalet ledamöter inom Avdelningen för Mekanik var vid årsskiftet 1941/1942 975 st., en ökning på 33 st. Under året ha 47 personer genom anmälan eller inval vunnit medlemskap i avdelningen.

Såvitt känt hava följande 10 medlemmar av Avdelningen för Mekanik under året avgått med döden:

Bergsingenjör Olof Rodhe.....	död	12/1	1941
Direktör Sven Daniel Bergman.....	»	5/3	»
Disponent Einar C. Lundbäck.....	»	22/3	»
Civilingenjör Edward W. Stenquist.....	»	21/5	»
Civilingenjör Bror Olof Ekman.....	»	30/6	»
Ingenjör Bror A. Grewin.....	»	5/8	»
Civilingenjör Per Nordenfelt.....	»	12/8	»
Direktör E. Alfred Bywall.....	»	20/9	»
Civilingenjör Torsten Modén.....	»	20/10	»
Kommendörkapten Carl T. E. Tegnér ..	»	6/11	»

Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under året haft följande sammansättning:

<i>Ordförande:</i>	Tekn. dr NILS GUSTAFSSON.
<i>V. ordförande:</i>	Undervisningsrådet RYNO LUNDQUIST.
<i>Sekreterare:</i>	Civilingenjör GÖSTA ROSENBLAD.
<i>V. Sekreterare:</i>	Civilingenjör STIG ELGESTAD fr. o. m. 1/1—13/5.
	Civilingenjör GREGORY LJUNGBERG fr. o. m. 13/5—31/12.
<i>Övriga ledam.: Professor RAGNAR WOXÉN,</i>	
	Civilingenjör CURT ROSENBLAD.
	Direktör C. A. JACOBSSON
	Civilingenjör BROR LÖFGREN.

Styrelsen har under året sammanträtt 11 gånger.

Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse ha varit:

Ordinarie ledam.: Professor HENRIK EDENHOLM
Tekn. dr NILS GUSTAFSSON.

Suppleant: Professor RAGNAR WOXÉN.

Övriga funktionärer ha varit:

Ceremonimästare: Ingenjör AUGUST JANSSON.

Klubbmästare: Civilingenjör BROR LÖFGREN.

V. klubbmästare: Civilingenjör FRED LIND.

Avdelningens representant i biblioteksnämnden har under det gångna året varit civilingenjör TOM NORDENSSON.

Sammanträden.

Avdelningen har under år 1941 sammanträtt 9 gånger: till ordinarie sammanträden den 14 januari, den 25 februari, den 11 mars, den 15 april, den 9 september, den 11 november och den 9 december, till vårmöte den 13 maj och till årsmöte den 10 oktober. Sammanträdena ha med undantag för vår- och höstmöten och sammanträdet den 11 november alla hållits på Svenska Teknologföreningens lokaler, Brunkebergstorg 20. Vårsmötet avhölls i ett skyddsrum på Södersjukhuset, årsmötet på Hotell Gillet tillsammans med Ingenjörsvetenskapsakademien och i samförstånd med Statens Bränslekommission och slutligen novembersammanträdet på lokal i Statens Hantverksinstitut, tillsammans med Svenska Teknologföreningens Avdelning för Teknisk Undervisning.

Efter sammanträdena hava medlemmarna i regel samlats till samkväm, varvid ofta diskussioner om dagens föredragsämnen fortsatts. Trots restriktioner och inskränkningar ha dessa samkväm varit synnerligen livligt besökta, man kan snarare tala om en ökning än om en minskning i jämförelse med föregående år. Julsammanträdet firades enligt traditionen med Lucia kapitel.

Föredrag.

Följande föredrag ha under året hållits:

Den 14 januari: »Arbetsmarknadsfrågor», föredrag av undervisningsrådet RYNO LUNDQUIST.

Den 25 februari: Gengasen som giftgas, föredrag.

A. Överläkaren, docent ERNST B. SALÉN: »Gengasförgiftning och dess behandling — några medicinska synpunkter.»

B. Byrådirektör E. PELOW: »Yrkesinspektionens anvisningar rörande gengasens användning.»

C. Yrkesinspektör J. WELIN-BERGER: »Erfarenheter och utförande av garageventilation för gengasdrivna bilar.»

D. Major W. ELLIOT: »Besiktning av gengasaggregat med hänsyn till förgiftningsfaran.»

Efter föredragen följde en livlig diskussion.

Den 4 mars: Brandorsaker och brandskyddsfrågor inom industrien. Föredrag av:

A. Kapten R. GÖTHERSTRÖM: »Brandorsaker inom industrien.»

B. Brandchefen HARALD SELLDÉN: »Åtgärder för förhindrande av eldens uppkomst och spridning.»

C. Civilingenjör G. BERGH: »Brandbevakning, automatisk brandlarm — nattvakt.»

D. Civilingenjör TOM NORDENSSON: »Automatiska sprinklers.»

Efter föredragen följde en livlig diskussion med inlägg angående den nyligen timade branden vid Maskinverken i Södertälje.

Den 15 april: »Gassvetsningens utveckling till modern teknik, samt något om gassvetsning av legerade stål», föredrag av ingenjör H. SPIEGELBERG.

Till detta sammanträde hade även planerats ett föredrag av diplomingenjör REALF OTTESEN angående flygmotorns förbättring genom bensininsprutning, men då ingenjör Ottesen ej kunde få resetillstånd från Norge, måste föredraget inställas. Ingenjör Spiegelberg fick därigenom tillfälle fylla ut tiden genom en utökning av sitt föredrag.

Den 13 maj: Civilingenjör ERIK O. JONSSON: »Reglering av luftfuktigheten i skyddsrum.» Efter föredraget demonstrerade ingenjör CONRADI en avfuktningssystem i sammanträdessalen, ett av skyddsrummen i Södersjukhuset.

Den 9 september: »Förslag till normer för märkning av rörledningar», kort redogörelse av civilingenjör TORSTEN WIDELL.

»Flygmotorens effektknäckning ved Bensininsprötning», föredrag av diplomingenjör REALF OTTESEN.

Den 10 och 11 oktober: Torvmöte med ett flertal föredrag och förhandsanmälda diskussionsinlägg. Bland föredragen märkas »Inledningsanförande» av professor EDY VELANDER, »Statens Bränslekommissions åtgärder för främjande av

torvproduktionen» av byråchef ERIK REHNDAHL, »Det statliga torvbolagets verksamhet vid Sösdala och Vislanda» av direktör ERIK KÅREBY, »Möjligheter för framställning av flytande bränsle ur torv» av direktör EMIL SIEURIN, »Allmänna synpunkter på förbränning av torv», av professor HENRIK EDENHOLM, m. fl. föredrag.

Den 11 november: »Statens Hantverksinstitut, dess tekniska utrustning för högre yrkesundervisning», föredrag av ingenjör EINAR THANDERZ. Efter föredraget följde en demonstration av det nyligen invigda institutet. Detta sammanträde avhölls tillsammans med avdelningen för Teknisk undervisning.

Den 9 december: »Intendent ALTHIN visar och berättar», ett tekniskt historiskt kåseri över Leonardi da Vinci.

Som framgår av ovanstående sammanställning har det varit styrelsens avsikt att till behandling upptaga aktuella men ej alltför speciella problem, vilka ha betydelse i samband med den nuvarande avspärrningskrisen.

Kommittéer.

A. Standardkommittéer.

Inom avdelningen har tidigare funnits ständiga kommittéer för verkstads-, verktygs- och toleransfrågor, men då de förekommande standardiseringsärendena blivit så många och av så speciell natur, har det ansetts lämpligast, att för varje enskilt fall tillsätta en särskild kommitté. De ständiga kommittéerna ha därför av sagt sig sina uppdrag och avslutat sina arbeten.

SMS särtryck nr 214: »Internationell standardisering av brotschar.» Yttrande har avgivits av en kommitté bestående av civilingenjör FREDRIK BERTHELIUS (smk), diplomingenjör EDVIN LUNDGREN och civilingenjör CARL GUSTAF BRODÉN.

SMS särtryck nr 215: »Revidering av svensk standard för cylindriska pinnar, SMS-16, koniska pinnar, SMS-10, gängade koniska pinnar, SMS-86 och 87.» Yttrande har avgivits av samma kommitté som för SMS nr 214.

SMS särtryck nr 216: »Gängtoleranser.» Yttrande har avgivits av en kommitté, bestående av civilingenjör CARL GUSTAF BRODÉN (smk) samt professor RAGNAR WOXÉN, diplomingenjör JOHN INGSTRÖM och civilingenjör ALBERT HOPPE.

SMS särtryck nr 217: »Ventiler till gasbehållare.» Yttrande

har avgivits av en kommitté, bestående av överingenjör BERTIL STARCK och civilingenjör JOHN MUNCK AF ROSENSCHÖLD.

SMS särtryck nr 218: »Konstruktion av håltolkar och gängtolkar, förslag till standard för skaft.» Yttrande har avgivits av samma kommitté som behandlat SMS-216.

SMS särtryck nr 219: »Edisongångor» har behandlats av en kommitté, bestående av civilingenjör WILHELM SEBARDT (smk) såsom representant för Avdelningen för Mekanik och direktör JOHN OSTERMAN såsom representant för Elektroingenjörsföreningen.

SMS särtryck nr 220: »Standardisering av lastkrokar.» Styrelsen ansåg sig ej behöva tillsätta någon kommitté, då förslaget är baserat på en inom Teknologföreningen gjord utredning och det alltså ej torde vara något nytt att säga från Teknologföreningens sida.

SMS särtryck nr 221: »Standardisering av gasbehållare för förtätade industriella och medicinska gaser» har behandlats av en kommitté bestående av överingenjör BERTIL STARCK och civilingenjör JOHN MUNCK AF ROSENSCHÖLD.

SMS särtryck nr 226: »Förslag till standard för brandskyddsmaterial» har behandlats av en kommitté bestående av överingenjör HANS THORELLI (smk), överingenjör BERTIL STARCK och överingenjör GÖSTA WINBERG.

För behandling av till avdelningen remitterade SMS-särtryck ha tillsatts ännu vid årsskiftet 1941/42 verksamma kommittéer enligt nedanstående:

SMS särtryck nr 222: »Standardisering av hydroforer», som behandlas av en kommitté, bestående av direktör GOTTFRID NAUMBURG och civilingenjör AXEL THEORELL.

SMS särtryck nr 224: »Förslag till standardisering av ihåliga ämnen till svarvade maskindelar» behandlas av en kommitté, bestående av civilingenjör JOHN MUNCK AF ROSENSCHÖLD (smk) och civilingenjör GUSTAF ANDERSSON.

SMS särtryck nr 225: »Förslag till standard för borbussningar» behandlas av en kommitté, bestående av civilingenjör ALBERT HOPPE (smk), civilingenjör CARL GUSTAF BRODÉN och civilingenjör ÅKE AHMÉEN.

B. Normeringskommittéer.

Under 1941 har verksamheten inom normeringskommittéerna varit starkt nedskuren, då de tidigare därmed sysselsatta personerna varit resp. äro av militärtjänst eller andra angelägna speciella uppdrag förhindrade att för närvarande fullfölja normeringsarbetena. Beträffande kommittéernas sammansättning hänvisas till föregående årsredogörelse.

C. Automobil- och motortekniska kommittén.

Kommittén består vid årsskiftet 1941/42 av följande medlemmar: direktör G. LARSSON, ordf., tekn. dr N. GUSTAFSSON, v. ordf., civilingenjör E. TRENNER, sekr., professor C. E. HUBENDICK, direktör C. A. JACOBSSON, disponent H. KÄHR, direktör G. LINDMARK, kapten N. VON MATERN, civilingenjör B. NORLIN, 1:ste byråingenjör E. NOTHIN, direktör H. PYK, kapten R. VON SEGEBADEN och civilingenjör P. ÅGREN.

Beträffande kommitténs verksamhet under 1941 hänvisas till av densamma avgiven årsberättelse.

D. Ständiga kommittén för svetsteknik.

Under året har inom avdelningen bildats en ständig kommitté, som har till uppgift att taga upp svetstekniska frågor till behandling, och att svara för avdelningens föredragsverksamhet på det svetstekniska området.

Kommittén består vid årsskiftet 1941/42 av följande medlemmar: Direktör WALTER EDSTRÖM (smk), varvsingenjör ROBERT FREDRIKSSON, diplomingenjör OTTO HALLSTRÖM, ingenjör HILMER SPIEGELBERG och civilingenjör MALTE ÅKESSON.

E. Övriga kommittéer.

I en från föreningsstyrelsen tillsatt kommitté för granskning av inom Den Norske Ingeniörförening antagna honorar-normer har avdelningen representerats av direktör ALARIK BJÖRKLUND och civilingenjör TOM NORDENSSON. Kommittén valdes 1940 och har under året fortsatt sitt arbete.

Som avdelningens representant i Svenska Teknologföreningens beredskapskommitté har liksom föregående år fungerat direktör C. A. JACOBSSON.

Medlemmar i Svenska Teknologföreningens radiodelegation ha liksom under föregående år varit tekn. dr NILS GUSTAFSSON och mariningenjör GÖSTA HARTZELL.

Medlemmar i en inom avdelningen under år 1940 tillsatt, men under år 1941 utökad kommitté för utredning av frågan om möjligheterna för inpassandet av ämnet Konfektionsindustrin i studieplanerna vid de tekniska högskolorna ha varit: Direktör C. A. JACOBSSON (smk), direktör HJALMAR GRAHL, disponent GÖTE JOHANSSON, ingenjör NILS WENANDER, professor RAGNAR WOXÉN, överingenjör THURE ÖBERG, disponent ERIK ÖMAN, lektor STIG KJELLSTRAND, överingenjör ALEX. ENGBLOM, direktör GILLIS EISERMAN, professor TARRAS SÄLLFORS och professor ARVID HEDVALL. Kommittén har under året fortsatt sitt arbete.

Avdelningens granskningskommitté för IVA:s »Bestämmer för kylanläggningar», vilken kommitté består av professor BENGT AFZELIUS (smk), ingenjör VILHELM BÖDCHER, sekr., ingenjör H. CONRADI, fil. dr BERTIL GROTH, byrådirektör EDVIN PELOW, fil. dr JOHN TANDBERG och överingenjör OSCAR WIBERG har under året avslutat sitt arbete och den 24 oktober avgivit sitt yttrande.

Förslag till normer för färgbeteckning av rörledningar har utarbetats och framlagts till granskning. Förslaget utgör en överarbetning av ett yttrande, som är avgivet av en kommitté, gemensamt tillsatt av avdelningarna för Mekanik, Väg- och Vattenbyggnadskonst och Kemi och Bergsvetenskap.

Avdelningen har under året tillsatt representanter att överlägga med de sakkunniga för den högre tekniska undervisningen angående undervisningsfrågor och läroplaner vid de tekniska högskolorna. Delegerade ha varit: Direktör C. A. JACOBSSON (smk), civilingenjör GUSTAV BOESTAD, civilingenjör AXEL THEORELL, överingenjör BERTIL STARCK, civilingenjör JOHN MUNCK AF ROSENSCHÖLD och civilingenjör STIG ELGESTAD.

Direktör GUNNAR LINDMARK och direktör C. A. JACOBSSON ha representerat avdelningen i tvenne på initiativ av förningsstyrelsen tillsatta kommittéer, av vilka den ena hade i uppgift att avge yttrande över »Betänkande med förslag rörande övergång till högertrafik i Sverige», avgivet av 1939 års högertrafikkommitté, och den andra att avge underdånigt utlåtande över »Principbetänkande i trafiksäkerhets-

frågan», S. O. U. 1940: 33. Kommittéerna ha avslutat sina arbeten.

Avdelningens valnämnd har under året haft följande sammansättning: Professor FOLKE ODQVIST (smk), flygdirektör ERIK SJÖGREN, civilingenjör KARL WESSBLAD, civilingenjör STEN LUTHANDER och civilingenjör STIG GÖTHLIN.

Teknisk Tidskrift.

Av Teknisk Tidskrifts fackavdelning för Mekanik har under året utkommit 12 häften med ett sammanlagt sidantal av 136 st. Som fackredaktör har under året fungerat civilingenjör TORSTEN WIDELL.

Av tidskriftens fackavdelning för Automobil- och motorteknik har i år likaledes 12 häften utkommit med ett sammanlagt sidantal av 98 stycken. Som fackredaktör har under året fungerat tekn. dr NILS GUSTAFSSON.

Samarbete med andra föreningar.

Avdelningen har under året haft ett intimt samarbete med andra föreningar och sammanslutningar. Som framgår av innehållet under rubriken »Kommittéer» har samarbetet med SMS varit synnerligen livligt. Avdelningens årsmöte anordnades tillsammans med Ingenjörsvetenskapsakademien och i samförstånd med Statens Bränslekommission. Till februarisammanträdet voro inbjudna medlemmar av Svenska Läkaresällskapet och Sveriges Läkareförbund. Novembersammanträdet hölls tillsammans med avdelningen för Teknisk undervisning.

Till alla dem, som genom att ställa sig till förfogande såsom föredragshållare och som medverkat inom avdelningens olika kommittéer och arbetsutskott vill styrelsen hava uttalat sitt varma tack.

Stockholm den 31 december 1941

NILS GUSTAFSSON
ordförande

GÖSTA ROSENBLAD
sekreterare

**BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN UNDER
ÅR 1941 INOM SVENSKA ELEKTRO-
INGENJÖRSFÖRENINGEN,
AVDELNING AV SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN.**

1. Ledamöter.

Vid ingången av år 1941 var föreningens medlemsantal 862. Under året ha 29 nya medlemmar inträtt, 4 återinträtt, 7 ha avgått med döden och 8 ha utgått av annan anledning. Medlemsantalet har alltså ökats med 18 till 880.

2. Styrelse och funktionärer.

Föreningens styrelse och funktionärer har under året utgjorts av följande personer (årtalet efter namnet avser det år fr. o. m. vilket mandatet gäller).

A. Styrelse:

<i>Orädförande:</i>	Tekn. dr IVAR HERLITZ, (1938) 1939.
<i>V. Orädförande:</i>	» FREDRIK DAHLGREN, 1939.
»	Civilingenjör TORSTEN A. LUNDELL, (1938) 1939.
<i>Sekreterare:</i>	Civilingenjör INGE I:SON SVEDBERG, 1938
»	» TORVALD MALMSTRÖM, 1939
<i>Ceremonimästare:</i>	Förste byråingenjör ÅKE VRETHEM, (1938) 1941.
<i>Övriga medlem.:</i>	Byrådirektör EINAR MALMGREN, (1936) 1939.
	Linjeingenjör ERIK GLAS, 1939.
	Civilingenjör SVEN SVIDÉN, 1939.
	» TORSTEN STAAF, 1940.
	» ARVID ÖMAN, 1940.
	Byrådirektör HARRY THUNELL, 1941.

B. Funktionärer:

<i>Klubbmästare:</i>	Civilingenjör OLLE WÄGEUS, 1939.
»	» SVEN WESLIEN, 1941.

C. Revisorer:

Förste byrådirektör AXEL GUSTRIN, 1927.
Civilingenjör PER MARTIN, 1940.

D. Redaktör för »Elektroteknik».

Civilingenjör A. JULIUS KÖRNER, 1918.

E. Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse:

Ordinarie: Civilingenjör TORSTEN A. LUNDELL.

» TORVALD MALMSTRÖM.

Suppleant: » TORSTEN STAAF.

*F. Representanter i Svenska Teknologföreningens biblioteks-
nämnd:*

Förste byråingenjör GUSTAF SWEDEN-
BORG, 1936.

Civilingenjör AXEL WIDSTRÖM, 1939.

3. Sammanträden.

Under året ha hållits 14 ordinarie sammanträden, nämligen inom serien kraftteknik den:

$21/2$, $12/9$, $17/10$, $7/11$, $21/11$;

samt inom serien teleteknik den:

$17/1$, $7/2$, $7/3$, $4/4$, $3/10$;

och gemensamt för de båda serierna den:

$28/3$, $25/4$, $13/5$, $13/12$.

Sammanträdena ha i allmänhet ägt rum på Svenska Teknologföreningens lokal. Undantag utgör sammanträdet den $13/5$, som hölls på Sollidens restarang på Skansen.

Besöksfrekvensen har varit god i det i medeltal c:a 100 medlemmar bevistat sammanträdena. Dessa ha avslutats med supé och samkväm, varvid ofta underhållning av olika slag bjudits.

Vårsammanträdet den $13/5$ ägde rum i samband med besök på Dagens Nyheters tryckeri i Stockholm.

Vid sammanträdet den $21/2$ om trådbussar hade inbjudits Svenska Spårvägs-, Buss- och Förortsbaneföreningen samt avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst. Vid sammankomsten den $7/3$, då föredrag hölls om den nya rikskabeln Göteborg—Malmö, hade inbjudits byråchefen SETH LJUNGQVIST, K. Telegrafstyrelsen och assistentkursen vid Telegrafverkets undervisningsanstalt. Till föredraget om

teknisk elektrokemi den 25/4 inbjöds avdelningen för Kemi och Bergsvetenskap och till sammanträdet den 21/11 angående elektriska svetsnings- och belastningsobjekt Svenska Elverksföreningen, Svetskommissionen och avdelningen för Mekanik.

4. Föredrag och diskussionsämnen.

Den 17 januari: »De elektroakustiska omformarnas teori», föredrag av professor E. O. LÖFGREN.

Den 7 februari: »Tillverkning av elektronrör», föredrag av ingenjör A. SCHLEIMAN-JENSEN.

Den 21 februari: »Trådbussen i storstadstrafiken», föredrag av spårvägschefen, kaptan TORSTEN ÅSTRÖM.

Den 7 mars: »Den nya rikskabeln Göteborg-Malmö», föredrag av byrådirektör S. NORDSTRÖM.

»L. M. Ericssons 12-kanalsystem på västkustkabeln», föredrag av civilingenjör R. STÅLEMARK.

»Rundradioöverföringsanläggningarna på sträckan Göteborg—Malmö», föredrag av civilingenjör E. H. LUNDGREN.

Den 28 mars: »Några nutida hjälpmedel och metoder vid elektriska mätningar», föredrag av civilingenjör R. THORBURN.

Den 4 april: »Nyare principer för planering av våra större telefonautomatstationer», föredrag av civilingenjör Å. STRANDÉN.

Den 25 april: »Teknisk elektrokemi och dess framtidsutsikter i Sverige», föredrag av docent G. ANGEL.

Den 13 maj: Vårsammanträde.

Demonstration av Dagens Nyheters tryckeri med orienterande föredrag av civilingenjör A. SKJÖLDEBRAND.

Den 12 september: »Aktuella materialproblem inom krafttekniken», diskussion med inledningsanföranden av civilingenjör STEN TENNANDER, överingenjör BROR HANSSON, direktörsassistent A. TENGSTRAND och civilingenjör E. STENKVIST.

Den 3 oktober: »Kvartskristaller och deras användning inom teletekniken», föredrag av civilingenjör S. ÖVERBY.

Den 17 oktober: »Det moderna ställverket», föredrag av i:e ingenjören E. M. ANDREASSON. Diskussion med föranmälda inlägg av överingenjör K. E. NYLANDER, civilingenjörerna JOHAN EDSTRÖM och A. BILLSTRÖM, dr C. GRANBORG och civilingenjörerna K. ALMSTRÖM och H. NERMAN.

Den 7 november: »Högspänningslikriktare för laboratoriebruk», föredrag av civilingenjör A. BERGGQVIST.

Den 21 november: »Den elektriska svetsningen som belastningsobjekt», föredrag av tekn. dr IVAR HERLITZ.

Den 13 december: Julfest med damer.

»Något om elmedicin», föredrag av med. lic. R. ELMQVIST.

5. Kommittéer.

A. Vid årets slut bestående kommittéer.

1. Svenska kommittén för nordiska elektroteknikermöten (f. d. Svenska kommittén för Nordiska Elektrotekniska Kommissionen).

Medlemmar:

H. BLOMBERG, civilingenjör; W. BORGQUIST, generaldirektör (vice ordförande); F. DAHLGREN tekn. dr (sekreterare); A. F. ENSTRÖM, kommerseråd (ordförande); K. E. ERIKSSON, direktör; A. HOLMGREN, förste byrådirektör; J. KÖRNER, civilingenjör; S. NORBERG, civilingenjör; H. PLEIJEL, professor; E. VELANDER, professor; S. VELANDER, professor.

2. Radiokommittén, tillsatt den 25 april 1924.

Medlemmar:

F. FRANSSON, ingenjör (1925); K. LAURELL, överingenjör (1925); E. O. LÖFGREN, professor (1928); M. MÖLLER, civilingenjör (1932), (sammankallande sedan 1933); H. STERKY, professor (1924); E. VELANDER, professor (1924); A. ÖMAN, civilingenjör (1924), (sekreterare sedan 1934); N. THÖRNQVIST, ingenjör (1934); T. BJÖRNERVD, civilingenjör (1934).

3. Svenska Elektroingenjörsföreningens Högskolekommitté, tillsatt av föreningen den 19 april 1940 med uppgift att bistå KTH:s fackavdelning för elektroteknik med råd i frågor, som röra denna avdelnings arbete och utveckling och särskilt att i frågor av denna art, som kunna väckas av fackkollegiet, kommitténs eller övriga föreningens medlemmar, inkomma med yttrande till föreningen.

Medlemmar:

H. V. ALEXANDERSSON, direktör; K.-E. ERIKSSON, direktör; H. FRANSÉN, kraftverksdirektör; A. HOLMGREN, förste byrå-

direktör; H. JOHANSSON, direktör (ordförande); N. MALM, kommerseråd; H. MÅNSSON, civilingenjör; A. ÖMAN, civilingenjör.

Kommittén har under året två gånger yttrat sig över undervisningsfrågor på begäran av avdelningen för elektroteknik vid KTH, nämligen dels över undervisningen i elektrisk mätteknik, dels angående förslag till ändringar i studiehandbok samt läro- och timplan för avdelning E. Dessutom har kommittén på begäran av 1940 års sakkunnige för den högre tekn. undervisningen yttrat sig över vissa förslag angående ändringar i undervisningen vid Chalmers Tekniska Högskola jämte vissa lokal- och laboratoriefrågor vid Högskolan.

4. Föreningens valnämnd.

Sammansättningen fr. o. m. den 12 september 1941 var följande: NILS MALM, kommerseråd (sammanställande, utsedd av ordf.) (1939); SIMON A:SON HÅÅL, civilingenjör (utsedd av ordf.) (1940); SVEN NORDSTRÖM, byrådirektör (1939); S. KRUSE, tekn. dr (1939); EMIL STENKVIST, civilingenjör (1940); NILS LUNDQVIST, civilingenjör (1940) samt ÅKE RUSCK, driftdirektör (1941).

B. Representanter i andra kommittéer.

Föreningens representanter i följande kommittéer äro:

1. I Svenska Elektriska Kommissionens (SEK) fullmäktige, konstituerad den 21 maj 1937:

Föreningens ordförande, enligt SEK:s stadgar, jämte E. ALM, professor, och E. MALMGREN, byrådirektör, valda den 20 april 1937.

2. I kommittén för utarbete av normer för belysning av trafikleder, tillsatt av STF:s styrelse den 15 april 1936 på förslag av föreningen:

I. FOLCKER, civilingenjör, och E. JACOBSSON, distriktsingenjör.

3. I Svenska Centralkommittén för Internationella Ingenjörskongresser (som från 30 maj 1941 bl. a. övertagit uppgifterna för Svenska Nationalkommittén för Internationella Högspänningskonferenser):

I. HERLITZ, tekn. dr (1937) omvald för treårsperioden 1941—43 den 21 februari 1941.

4. I Svenska Teknologföreningens delegation för radioföredrag.

De för året fungerande sekreterarna enligt föreningens beslut den 2 april 1937, således: T. MALMSTRÖM, civilingenjör, och I. I:SON SVEDBERG, civilingenjör. Delegationen har icke sammanträtt under året.

5. I Svenska Teknologföreningens beredskapskommitté:

H. MÅNSSON, civilingenjör (1939).

6. I tillfällig kommitté inom avdelning M för granskning av ett meddelande från Sveriges Maskinindustri-förenings standardkommitté angående Edisongångor:

J. OSTERMAN, direktör.

6. Norm- och standardiseringsfrågor.

Föreningen har vid sammanträde den 28 mars godkänt normförslag från SEK angående »Grundläggande begrepp rörande driftvillkor för elektriska anläggningsdelar i starkströmsnät», SEN 27-1941 samt »Normer för kvicksilverströmriktare», SEN 28-1941.

7. Samarbete med andra sammanslutningar.

Samarbetet med svenska elektrotekniska sammanslutningar har under året fortsatt i den form att representanter för och medlemmar av dessa inbjudits att närvara vid vissa av föreningens sammankomster.

Föreningen har den 29 november varit inbjuden till ett sammanträde med Tekniska Fysikers Förening, varvid föredrag hölls av professor E. RUDBERG: »Torrlrikriktarnas fysik.»

8. Ekonomi.

Föreningens egna penningmedel ha under året utgjorts dels av Elektroteknikfonden, vars behållning jämte ränta per den 31 december 1941 uppgick till kr. 6 773:77, dels av Ragnar Holmers Minnesfond, vars behållning jämte ränta per den 31 december 1941 uppgick till kr. 13 168:27.

Det ordinarie anslaget av kr. 1 650:— från Svenska Teknologföreningen jämte från år 1940 kvarstående saldo av kr. 1 450:95 har använts för representationskostnader

och åtgärder för höjande av sammanträdesprogrammets värde. Per den 31 december 1941 kvarstå av dessa medel till föreningens förfogande kr. 1 670: 43.

Av standardiseringsmedel kvarstå den 31 december 1941 oförändrat sedan föregående år kr. 1 411: 36, av vilket belopp Radiokommittén disponerar kr. 495: 25.

Stockholm i januari 1942.

I. I:SON SVEDBERG

TORVALD MALMSTRÖM.

Sekr.

Sekr.

BERÄTTELSE ÖVER SVENSKA ARKITEKT- FÖRENINGENS, AVDELNING AV SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN, VERKSAMHET UNDER ÅR 1941.

Ledamöter.

Ledamotsantalet var vid årsskiftet 1941/42 209 st. Under året ha 12 st. nya ledamöter invalts i föreningen, 3 st. återinträtt, 4 st. utträtt, 4 st. strukits på grund av obetalda årsavgifter och 2 st. avlidit. De avlidna ledamöterna vara civilingenjörerna EDWARD STENQUIST och LENNART HELLSTEDT.

Styrelse och funktionärer.

Föreningens styrelse och funktionärer ha under året utgjorts av följande personer: (Årtalet efter namnet anger det år fr. o. m. vilket mandatet gäller. Årtalet inom ( ) anger början av mandat, som omedelbart föregått nuvarande.)

Styrelse.

Ordförande: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS, 39.

Vice ordförande: Arkitekt SVEN IVAR LIND, 41

Sekreterare: » NILS STERNER, (40) 41

Klubbmästare: » FOLKE LÖFSTRÖM, 41.

Skattmästare: » ANDERS TENGBOM, 40.

Bisittare: » TORSTEN FRENDIN, (38) 41.

» LARS MAGNUS GIERTZ, 41.

» LEIF REINIUS, 40.

» KJELL ÖDEEN, 41.

Revisorer.

Arkitekt ALBIN STARK, 36.

» CARL ÅKERBLAD, 36.

Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse.

Ordinarie: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS, 39.

Arkitekt ANDERS TENGBOM, 41.

Suppleant: » NILS STERNER, 41.

Representant i Svenska Teknologföreningens biblioteksnämnd.

Arkitekt LENNART BERGVALL, 41.

Sammanträden.

Under året ha hållits 9 ordinarie sammanträden. Dessa ha i allmänhet ägt rum på Svenska Teknologföreningens lokal. Sammanträdet den 28 maj hölls i form av en utflykt till Gustavsberg.

Besöksfrekvensen har varit synnerligen god, framför allt under hösten. I septembersammanträdet deltog sålunda c:a 50 % av föreningens medlemmar.

Sammanträdena ha i regel avslutats med supé och nachspiel, varvid underhållning i någon form förekommit.

Ha de behandlade ämnena varit av mera allmänt intresse, ha till sammanträdena inbjudits representanter för statliga myndigheter, för Stockholms stad, föreningar och sammanlutningar samt enskilda personer, vars verksamhetsområden berörts av programmen ifråga. I septembersammanträdet deltog sålunda ett 30-tal utomstående, representanter för konst, litteratur, musik, teater, religion, kritiker m. fl.

Styrelsen har under året hållit 12 sammanträden.

Föredrag och diskussioner m. m.

Den 20 januari: »Lokaliseringsproblemet i samhällsbygget».

Ordnad samhällsbildning eller slumpvis utspridning? Föredrag av stadsplanechef UNO ÅHRÉN. Diskussion.

Den 17 februari: »Besparingsåtgärder inom den offentliga byggnadsverksamheten». Den ekonomiska bakgrunden. Inledningsord av ordföranden i 1940 års civila byggnadsutredning, generaldirektör WILHELM BJÖRCK. Redogörelse för byggnadsutredningens verksamhet av arkitekt BIRGER JONSON. Diskussion.

Den 17 mars: »Moderne dansk Arkitektur». Föredrag av arkitekt ARNE JACOBSEN.

Den 28 april: »Arkitekttävlingar». Redogörelse för tillägg och ändringar i tävlingsreglerna av arkitekt GUNNAR WEJKE. Kritiska reflexioner över arkitekttävlingar av arkitekt NILS STERNER. Synpunkter på bedömningsarbetet av arkitekt HAKON AHLBERG. Diskussion.

Den 28 maj: Vårutflykt med damer till Gustavsberg. Besök vid porslinsfabriken. Konsert under medverkan av fru GUN ZIMDAHL, arkitekterna TOR ENGLÖO och STIG DRANGER, professor CHARLES LINDHOLM och byggnadsrådet SVEN MARKELIUS.

Den 22 september: »Aktion eller reaktion»? En debatt om kultursituationen. Inledningsanförande av arkitekt SVEN IVAR LIND. Diskussion.

Den 20 oktober: »Bostadsplanens utveckling under de sista årtiondena». Anförande av stadsarkitekt SIGURD WESTHOLM. »Bostadstävlingen». Redogörelse för programmet, bedömningen och tävlingsresultatet av arkitekt TORSTEN FRENDIN. Diskussion. Vid nachspillet: »Konsten att bedöma konst». Kåseri av hovintendent GÖSTA STENMAN.

Den 17 november: »Höstrevy 1941». YNGVE AHLBOM: Ställverksbyggnad i Norrköping. LENNART BERGVALL: Några synpunkter på ytterväggar av trä. SVEN BACKSTRÖM: Förslag till rådhus- och konserthusbyggnad i Lund. HANS QUIDING: Stadsplaneförslag för Lidköping och Avesta. LARS MAGNUS GIERTZ: Två villor i Djursholm. JAN WALLINDER: Standardtyp av militära förrådsbyggnader. HOLGER BLOM: Från korvstånd till blomstersäng. Vid nachspillet: Mitt i Europa. Schweiziska resebilder från A₄:s studieresa 1941 med kommentarer av teknolog HARALD MJÖBERG.

Den 15 december: Julfest med spexet Europe by night av ÄRLAND. Medverkande fru GULL ÅKERMARK och arkitekterna STIG DRANGER, A. G. HEDBERG, GUNNAR JACOBSON och BO SUNDBLAD.

Kommittéer.

Ännu fungerande vid utgången av år 1941.

Landsbygdskommittén för utredning av organisatoriskt lämplig form för den byggnadstekniska sakkunskapens medverkan vid byggnadsverksamheten på landsbygden. Tillsatt 1935. Medlemmar: Arkitekterna HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, sammankallande, arkitekt OSVALD ALMQVIST, länsarkitekt MANNE CARLMAN och stadsarkitekt SIGURD WESTHOLM.

Kommittén för utredning av frågan om SAF:s ombildning till en STF:s husbyggnadsavdelning samt Tidskriften Byggnästarens ställning till denna avdelning och till Svenska Arki-

tekters Riksförbund, samt startande av en fackavdelning för husbyggnadskonst inom *Teknisk Tidskrift*. Tillsatt 1936. Medlemmar: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS och arkitekt HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, utsedda 1939.

Kommittén har under året ombildats till *Kommittén för utredning av frågor rörande förhållandet STF-SAF-SAR*. Medlemmar: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS, sammankallande, samt arkitekterna HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, TORSTEN FRENDIN och NILS STERNER.

Valnämnden 1941. Medlemmar: Arkitekt GUSTAV HOLM-DAHL, ordförande, samt arkitekterna ARTUR VON SCHMALENSEE och JAN WAHLMAN. Suppleant: Arkitekt OLOF THUNSTRÖM.

Föreningens representanter i andra kommittéer.

Samarbetsdelegation av skilda yrkesgrupper, som intressera sig för husdjurshygien. SAF:s representant: Arkitekt HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD.

STF:s delegation för radioföredrag. Tillsatt 1937. SAF:s representant: ARKITEKT HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, utsedd 1941.

Samarbetsdelegation av Föreningen för Elektricitetens Rationella användning, Svenska Föreningen för Ljuskultur samt arkitekt- och ingenjörsföreningar för elektricitetens användning i husbyggnader. Konstituerad 1938. SAF:s representant: Arkitekt DAG RIBBING.

Kommitté gemensam med Avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst och Stockholms Byggnadsförening för främjande av forsknings- och upplysningsverksamheten inom byggnadsfacket. Tillsatt 1938. SAF:s representant: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS.

STF:s beredskapskommitté. Tillsatt 1939. SAF:s representant: Professor PAUL HEDQVIST.

Riksidrottsförbundets idrottsplatskommitté för utredning rörande projektering av sim- och idrottshallar. Tillsatt 1939. SAF:s representant: Professor PAUL HEDQVIST.

STF:s ingenjörtaxekommitté. Tillsatt 1940. SAF:s representant: Arkitekt GUSTAF CLASON. *Subkommitté inom SAF*: Arkitekt GUSTAF CLASON, ordförande, arkitekt HAKON AHLBERG, arkitekt ALBIN STARK och professor IVAR TENGBOM.

Delegation för nomenklatur i samband med fastighetsvärdering och fastighetsstatistik. Konstituerad 1941. SAF:s representant: Arkitekt GUSTAF ADOLF CHRISTIANSSON.

Kommitté för överarbetning och komplettering av SEN 6. Normer för hissar. Konstituerad 1941. SAF:s representant: Arkitekt STURE FRÖLÉN.

1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen. SAF:s representanter för överläggningar med kommittén: Arkitekterna HAKON AHLBERG och MOJE BERGSTRÖM samt byggnadsråden RAGNAR HJORTH och GUSTAF LINDEN, utsedda 1941.

STF:s kommitté för yttrande över 1940 års byggnadskostnadsakkunnigas betänkande. Tillsatt 1941. SAF:s representant: Arkitekt ERIK DAHL. Kommitténs arbete slutfört.

Representanter och ombud.

Föreningens representanter i *Comité Permanent International des Architects* ha varit arkitekt HAKON AHLBERG och professorerna PAUL HEDQVIST och IVAR TENGBOM.

Föreningens representanter i *the Council of the International Federation for Housing and Town Planning* ha varit arkitekterna SUNE LINDSTRÖM och TAGE WILLIAM-OLSSON.

Föreningens representant i *Svenska Slöjdföreningens styrelse* har varit arkitekt SVEN IVAR LIND.

Föreningens representant i *Samfundet för Hembygdsvård* har varit professor ESKIL SUNDAHL.

Föreningens representanter i *styrelsen för Svenska Arkitekters Riksförbund* ha varit arkitekt HAKON AHLBERG, arkitekt TORE AXÉN, professor PAUL HEDQVIST, byggnadsrådet SVEN MARKELIUS och arkitekt HELGE ZIMDAHL med arkitekterna HOLGER BLOM och WOLTER GAHN som suppleanter.

Föreningens representant i *Svenska Arkitekters Riksförbunds förtroendenämnd* har varit arkitekt BIRGER JONSON.

Av föreningen föreslagen medlem i *Rådet till skydd för Stockholms skönhhet* har varit arkitekt WOLTER GAHN.

Med rösträtt befullmäktigad representant för föreningen på *bolagsstämma i AB. Svensk Byggtjänst* har varit arkitekt TORE AXÉN.

Med rösträtt befullmäktigad representant för föreningen på *bolagsstämma i AB. Tidskriften Byggmästaren* har varit professor PAUL HEDQVIST.

Tidskriften Byggmästaren.

Tidskriften Byggmästaren, organ för Stockholms Byggnadsförening, Svenska Arkitektföreningen och Svenska Arkitekters Riksförbund, har under året utkommit med 26 nummer med ett sammanlagt sidantal av 420.

Redaktörer: Arkitekt HELGE ZIMDAHL och civilingenjör HERBERT LINDQVIST. Redaktionssekreterare: Arkitekt TORS- TEN FRENDIN. T. f. fil. mag. INGA MARI LÖNNROTH.

AV SAF utsedda medlemmar i Tidskriften Byggmästarens styrelse och redaktionskommitté voro vid årets början professor PAUL HEDQVIST, arkitekt BENGT ROMARE och arkitekt NILS AHRBOM med arkitekt LEIF REINUS som suppleant. Under året har professor HEDQVIST, som var i tur att avgå, ersatts av arkitekt REINIUS. Till suppleant har utsetts arkitekt NILS STERNER. Styrelsens sekreterare har varit arkitekt MOJE BERGSTRÖM.

Samarbete med andra sammanslutningar.

Föreningen har under året samarbetat med Stockholms Byggnadsförening vid diskussioner angående besparings- åtgärderna inom byggnadsindustrien. Samarbetet har skett i den formen att medlemmarna från den ena föreningen ha inbjudits till den andra föreningens sammanträden vid be- handling av hithörande frågor.

Ett gemensamt sammanträde för diskussion angående Nedre Norrmalm var även avtalat och diverse förarbeten vidtagna. Efter av myndigheterna i Stockholms stad uttalad önskan har dock detta sammanträde tillsvidare uppskjutits.

Kongresser och möten.

Föreningens medlemmar voro inbjudna till och represen- tanter för föreningen bevistade Svenska Arkitekters Riks- förbunds årsmöte i Västerås den 13, 14 och 15 juni.

Ekonomi.

STF:s ordinarie anslag till SAF:s verksamhet har för året varit kronor 1 650:—. Vid årets början fanns ett underskott

på kronor 306: 29, och har sålunda föreningens rörelsekapital för året varit kronor 1 343: 71. Utgifterna till föredrag, skioptikonbilder, representation m. m. ha uppgått till sam- manlagt kronor 1 775: 73, varför även årets verksamhet visar ett underskott, denna gång på kronor 432: 02.

Föreningens egna penningmedel ha utgjorts dels av *Arki- tektkassan*, vars behållning jämte ränta den 31 december 1941 uppgick till kronor 1 514: 02, dels av *Byggnadssamfundets donationsfond*, vars behållning jämte ränta den 31 december 1941 uppgick till kronor 9 955: 39.

Föreningen har under året mottagit en donation från framlidne stadsarkitekten KASPER SALIN. Donationen ut- göres av en fond, som enligt donators önskan förvaltas av Kungl. Byggnadsstyrelsen, och vars årliga avkastning skall användas till sådana utgifter, som kunna vara till fromma för föreningen eller byggnadskonsten såsom utredningar, resestipendier m. m. Fondens storlek utgjorde den 31 december 1941 kronor 14 200:—. Första utdelningen ur *Kasper Salins donationsfond* äger rum 1942.

Stockholm den 31 december 1941.

SVEN MARKELIUS
Ordförande.

NILS STERNER
Sekreterare.

REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETEN INOM SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDELNING FÖR VÄG- OCH VATTENBYGGNADSKONST UNDER ÅR 1941.

1. Ledamöter.

Såvitt känt är hava under året 17 av avdelningens ledamöter borttryckts av döden, nämligen:

Direktören G. GRANSTRÖM, Grängesberg.
Civilingenjören STIG T. JACOBSON, Stockholm.
Vägingenjören ERNST S. AUGUSTINSSON, Malmö.
Landshövdingen SVEN LÜBECK, Gävle.
Baningenjören STEN GRÖNWALL, Stockholm.
Ingenjören JOSEF SANDGREN, Krångede.
Civilingenjören GILLIS HANSSON, Lidingö.
Civilingenjören PAUL WRETLIND, Stockholm.
Majoren LENNART HELLSTEDT, Stockholm.
Civilingenjören ERIK E. NORDESJÖ, Sundsvall.
Överstelöjtnanten F. A. LUNDSTRÖM, Stockholm.
Majoren HUGO HENRIKSSON, Stockholm.
Överinspektören LOUIS L. MARCUS, Stocksund.
Byggnadschefen VILHELM BILLE, Norrköping.
Civilingenjören KARL KUNO MALMSTRÖM, Stockholm.
Civilingenjören GOTTFRIED BERG, Stockholm.
Civilingenjören VERNER HALLNE, Ängby.

Som nya medlemmar hava under året invalts 61 av föreningens ledamöter, varjämte 3 ledamöter återinträtt i föreningen och därmed i avdelningen. 16 av avdelningens medlemmar hava utgått ur föreningen.

Avdelningen, som vid årets ingång räknade 1 016 medlemmar, räknar vid utgången av år 1941 1 047 medlemmar.

2. Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under år 1941 utgjorts av:

Ordförande: Kapten TORD LINDBLAD (36) 39.

Vice ordförande: Civilingenjör Bo EKELUND 39.

Sekreterare: Civilingenjör ERLING REINIUS 41.
Vice sekreterare: » KARL ERIK SJÖDIN 39.
Skattmästare: » SVEN NYCANDER (39) 41.
Ceremonimästare: Direktör TAGE BILDE 41.
Klubbmästare: Civilingenjör VALTER GODBERG 41.
Överstelöjtnant RICHARD SMEDBERG (36)
39.
Professor HJALMAR GRANHOLM 39.
Civilingenjör ERIK BLOMQVIST 40.
Förste byråingenjör ERIK NELANDER 41.

Avdelningen har i *föreningens styrelse* representerats av kapten TORD LINDBLAD (38) 39 och civilingenjör Bo EKELUND (40) 41 med civilingenjör SVEN NYCANDER 41 som suppleant.

Redaktör för Teknisk Tidskrifts fackavdelning för väg- och vattenbyggnadskonst och husbyggnadsteknik har varit överstelöjtnant RICHARD SMEDBERG (39).

Avdelningens representant i föreningens *biblioteksnämnd* har varit civilingenjör ERIK BLOMQVIST (41).

Avdelningens revisorer ha varit civilingenjör GÖSTA GÖTHBERG (39) och förste byråingenjör WÄRNER LUNDIN (41), med direktör RAGNAR SCHLYTER (40) och kapten GUSTAV VESTIN (41) som suppleanter.

3. Sammanträden.

Avdelningen har under året hållit 8 ordinarie sammanträden, nämligen den 13 jan., 10 febr., 10 mars, 21 april, 8 sept., 22 okt., 24 nov. och 16 dec.

Styrelsen har hållit 6 protokollförda sammanträden.

Till oktobersammanträdet, vid vilket föredrag över »Resultat av under senaste åren verkställd utredning om in- och utvändig puts» hölls, hade Stockholms Byggnadsförening inbjudits. Sammanträdet hölls på Byggnadsföreningens lokal.

Majsammanträdet hade anordnats som en studieresa till Kattstrupeforsens och Hissmoforsens kraftverksbyggnader i Indalsälven den 3 maj samt sammanträde i Östersund.

Decembersammanträdet var ordnat som julfest med damer.

Avdelningen har varit inbjuden till Stockholms Byggnadsföreningens sammanträden den 5 febr., 5 mars och 19 mars, varvid behandlats 1940 års byggnadskostnadssakkunnigas

betänkande, samt till Svenska Betongföreningens cement- och betongutställning och sammanträden den 16 och 17 maj.

4. Föredrag, diskussioner m. m.

Under året ha följande *föredrag* hållits vid avdelningens sammanträden.

Den 13 januari: »Byggnadsindustrien under krigsbetonad kris. Läge och utsikter vid årsskiftet 1940/41» av civilingenjör EINAR NORDENDAHL.

Den 10 februari: »Nyare geotekniska metoder som hjälpmedel vid förstärkning av kulvert under Bergslagsbanan» av överingenjör PER SWARTLING.

»Koloss på lerfötter», redogörelse för grundundersökningen vid Uppsala Domkyrka av förste byråingenjör WALTER KJELLMAN.

Den 10 mars: »Avloppsväsendet i Stockholm, kort redogörelse för avloppsnätets uppkomst och utveckling» av gatudirektör DAVID ANGER.

»Reningsanläggningen vid Henriksdal, dess konstruktion och verkningssätt» av byråingenjör ERIK KEMPE samt »Byggnadsarbetenas bedrivande» av överingenjör GUNNAR EKWALL.

Den 22 april: »Vej- og Jernbanetunnel under Öresund» av civilingenjör N. J. MANNICKE, Köpenhamn.

Den 3 maj: »Vertikal eller horisontell maskinuppställning i kraftstationer», diskussion med inledningsanförande av civilingenjör CARL SUNDELIN. Diskussionen hölls i Östersund tillsammans med Jämtlands läns tekniska förening i samband med avdelningens studieresa.

Den 8 september: »Erfarenheter från röntgenkontroll av svetsade konstruktioner» av byråingenjör C. T. INGWALL. »Om förskjutningen i uppfattningen om svetsbarheten av St. 52» av ingenjör ELIS HELIN.

Den 22 oktober: »Resultat av under senaste åren verkställd utredning om in- och utvändiga puts»:

»Utredningsarbetets uppläggning» av civilingenjör VICTOR BÄHRNER.

»Provputsningar i samband med Södersjukhusets uppförande och de resultat, som därvid framkommit under samarbete med Cementföreningen m. fl.» av civilingenjör SVEN NYCANDER.

»Praktiska frågor i samband med puts» av direktör J. E. ALLSTRIN.

»Luftkalkbrukets sandkurva» av lektor ALBERT BRUND.

Den 24 november: »Falsterbokanalen»:

»Kanalens tillkomst, planläggning och utförande» av byråchef SVEN STENBERG.

»Utförandet av slussarnas betongkonstruktioner» av civilingenjör ROBERT VON BAHR.

Den 16 december: »Glimtar från väg- och vattenbyggarnas arbetsfält» av kapten TORD LINDBLAD.

5. Valkommittén.

Valkommittén har för året haft följande sammansättning:

Överingenjör HERMAN JANSSON (41), ordf.

Kapten E. PEDRO-HELLSTRÖM (40).

Direktör ANDERS AHLÉN (41).

Civilingenjör ULF BJUGGREN (41).

» VALTER FURUSKOG (41).

» TAGE PORING (41).

Byråchef PERCY THAM (41).

6. Husbyggnadstekniska kommittén.

Ledamöter i husbyggnadstekniska kommittén, vilken bildades år 1939, ha under året varit:

Överingenjör G. CHATILLON-WINBERGH, ordf.

Byrådirektör NILS ROYEN.

Byggmästare OLLE ENGVIST.

Civilingenjör SVEN NYCANDER.

» TOR STENPORT.

» EVERT STROKIRK.

» ÅKE GRAUERS.

» ERIK FORSLIND.

» HARRY BERNHARD.

7. Övriga kommittéer.

A. *Äldre kommittéer, som under året slutfört sina uppdrag.*

1. *Betänkande med förslag rörande övergång till högertrafik i Sverige (S. O. U. 1940: 30)* har granskats av en kommitté, i vilken VV representerats av hrr KNUT KINCH och NILS LIDVALL. Kommittén har upprättat förslag till yttrande och

inlämnat detsamma till föreningens styrelse, som behandlat frågan och avgivit yttrande i enlighet med förslaget.

B. *Äldre kommittéer, som vid årsskiftet 1941/42 ännu fungera.*

1. *Trafikledsbelysningskommittén.* VV:s representanter, hrr RAGNAR VON SEGEBADEN och NILS LIDVALL skola tillsammans med två representanter från vardera avd. för Mekanik och Svenska Elektroingenjörsföreningen under ordförandeskap av hr KARL LAURELL utarbeta förslag till »normer för belysning av trafikleder».

2. *Trätekniska kommittén,* hrr RAGNAR SCHLYTER, ordf., NILS ROYEN, BIRGER LINDHAM och BERTIL THUNELL, sekr., har till uppgift att främja den trätekniska forskningen. Under året har på förslag av kommittén räntemedel från fonden för byggnadsteknisk forskning utbetalats till hr THUNELL för studieresa till 1941 års Holztagung i Tyskland.

3. *Studieresekommittén,* hrr TORD LINDBLAD och SIGWID RIBBING, har på grund av det rådande tidsläget ej kunnat fullgöra sitt arbete.

4. *Beredskapskommittén.* VV:s representant har varit hr A. SANDBERG.

5. *Betongblandarkommittén.* Hrr EMRICK LINDMAN, ordf., PER NYCANDER och NILS TENGVIK, skola undersöka frågan angående klassificering av betongblandare.

6. För att utgiva en kortfattad *handledning för tidningsmän rörande tekniska termer* har föreningens styrelse i samråd med publicistklubben tillsatt en kommitté med tekn. dr. F. DAHLGREN som ordf. VV:s representant är hr RICHARD SMEDBERG.

7. För utredning rörande *projekterandet av sim- och idrotts-hallar* har Svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund erbjudit VV att utse en representant i en av dem tillsatt kommitté. Till VV:s representant har utsetts hr SVEN NYCANDER.

8. *Riktlinjer för taxor för ingenjörsarbeten inom olika fack.* I kommittén, vars ordf. är hr O. KÄRNEKULL, har VV representerats av hrr E. STROKIRK, GÖSTA RICHERT, SVEN KJESSLER och GOTTFRIED BERG. Den sistnämnde har under året borttryckts av döden.

9. *Delegation för nomenklatur angående fastighetsvärdering*

och fastighetsstatistik. VV:s representant har varit hr HILMER DANIELSSON.

C. *Under år 1941 tillsatta kommittéer, som slutfört sina uppdrag.*

1. *Principbetänkande i trafiksäkerhetsfrågan* (S. O. U. 1940: 33) har granskats av en kommitté, i vilken VV representerats av hrr KNUT KINCH och NILS LIDVALL. Kommittén har upprättat förslag till yttrande. Föreningens styrelse har behandlat frågan och avgivit yttrande i enlighet med förslaget.

2. *Förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad.* Med anledning av remiss i ärendet har en kommitté tillsatts bestående av hrr SVEN BERGSTRÖM, FREDRIK EKSTRÖM och C. R. LANGSTRÖM.

Kommittén har avgivit yttrande till föreningens styrelse, som i enlighet med kommitténs förslag avgivit yttrande till Kungl. Maj:t.

3. På anhållan av 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen har föreningens avdelningar utsett representanter för att med de sakkunniga överlägga angående undervisningsfrågor och läroplaner vid de tekniska högskolorna. VV:s representanter hava varit hrr G. CHATILLON-WINBERGH, Å. GRAUERS, T. LINDBLAD, N. VON MATERN och G. RICHERT.

4. *Recentiorsfest för de nyantagna teknologerna vid K. T. H.* Med anledning av skrivelse från hr RICHARD SMEDBERG har en kommitté bestående av hrr R. SMEDBERG, ordf., T. BILDE och V. GODBERG tillsatts med uppgift att inkomma med förslag i frågan.

8. **Samarbete med in- och utländska föreningar m. m.**

I Svenska studiekommisionen för svetsningsfrågor har avdelningen representerats av professor CARL FORSSELL.

I Svenska sällskapet för fotogrammetri har avdelningen representerats av byråchefen PERCY THAM.

I AB. Byggtjänst, permanent utställning av byggnads-material, där avdelningen är aktieägare, har ordf., kapten TORD LINDBLAD, representerat avdelningen.

I Nordiska vägtekniska förbundets svenska kommitté har

avdelningen representerats av civilingenjör PAUL WRETLIND och efter dennes bortgång av kapten HILMER MELIN.

I Svenska Nationalkommittén i anslutning till internationella föreningen för bro- och byggnadskonstruktioner har avdelningen representerats av civilingenjör EJNAR LANDBERG.

I sakkunnignämnden för trafik- och bilmål, som inrättats av KAK och STF, har avdelningens representant varit byråchefen RAGNAR VON SEGEBADEN.

I Sveriges standardiseringskommission har STF:s representant varit överingenjör G. CHATILLON-WINBERGH.

I föreningens rådgivande delegation för tekniska föredrag i rundradioprogrammen har avdelningen representerats av civilingenjör HARRY BERNHARD.

Föreningen är korporativ medlem av *International Federation for Housing and Town Planning*. Avdelningens ledamöter i förbundets råd äro hrr. NILS GELLERSTEDT, ERIK BÜLOW HÜBE, ÅKE VIRGIN med herr TORSTEN ÅSTRÖM som suppleant.

9. Ahlsellfonden.

Med hänsyn till rådande krigsförhållanden har föreningens styrelse beslutat att tills vidare uppskjuta utdelningen av 1941 års Ahlsellstipendium.

10. Ekonomi.

Föreningens ordinarie anslag till avdelningens verksamhet har för året varit 1 650:— kronor.

Väg- och vattenbyggarnas fond uppgick vid början av år 1941 till 16 418: 72 kronor. Av fondens medel har under året disponerats 1 318: 54 kronor, varav ränta 459: 04 kronor. Fonden är vid årets slut 15 559: 22 kronor.

Wolmar Fellenius' teknologfond uppgick vid årets början till 3 158: 17 kronor. Till novembersammanträdet med efterföljande supé hade teknologer ur V₄ i KTH och CTH inbjudits, varvid kostnaderna bestridits av fondens medel. Fonden uppgår vid årets slut till 3 102: 15 kronor.

Stockholm den 31 december 1941.

TORD LINDBLAD

ordf.

ERLING REINIUS

sekr.

BERÄTTELSE ÖVER SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDELNING FÖR KEMI OCH BERGSVETENSKAP VERKSAMHET UNDER ÅR 1941.

Ledamöter.

Så vitt känt ha under året avlidit 11 ledamöter. I avdelningen ha inträtt 38 nya ledamöter, varjämte ett antal ledamöter återinträtt resp. utgått på grund av upphört ledamotskap av Teknologföreningen, så att ledamotsantalet vid årets slut utgjorde 744 emot 721 vid dess början.

Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under året haft följande sammansättning (årtalen inom parentes angiva året för inträde i styrelsen resp. för tillträde av den under år 1941 innehavda befattningen): professor LENNART FORSÉN, ordförande (1940; 1941); professor BO KALLING, vice ordförande (1940); civilingenjör FRITHIOF H. STENHAGEN, sekreterare (1934; 1936); bergsingenjör SVEN G. PETERSSON, vice sekreterare (1936); bergsingenjör FOLKE LINDGREN (1939); civilingenjör VALDE OSKARSON (1939); bergsingenjör GÖSTA STERKY (1940); överingenjör BJARNE COLBJÖRNSÉN (1941).

Representanter i föreningens styrelse ha varit: kommerserådet HARALD CARLBORG (1940; 1941) och civilingenjör FRITHIOF H. STENHAGEN (1936; 1939) med professor LENNART FORSÉN som suppleant (1941).

Representanter i föreningens biblioteks nämnd ha varit: civilingenjör ALFRED BILLBERG (1932) och bergsingenjör ERNST ROTHELIUS (1936).

Fackredaktörer för Teknisk Tidskrift ha varit: civilingenjör F. H. STENHAGEN för kemi (1938) och bergsingenjör E. ROTHELIUS för bergsvetenskap (1936).

Klubbmästare ha varit: tekn. dr SVEN BRENNERT (1932) och bergsingenjör STIG LEIJONHUFVUD (1936).

Sammanträden.

Under året ha hållits 9 ordinarie och 1 extra sammanträde, nämligen på föreningens lokal den 10 januari (kemiafton), den 14 februari (bergsafton), den 31 mars (kemiafton), den 18 april (bergsafton), den 30 maj (gemensamt vårmöte efter studiebesök vid Försvarsväsendets kemiska anstalt, Ulriksdal); den 26 september (gemensamt höstmöte efter studiebesök vid Skoghögskolan), den 10 oktober (kemiafton), den 14 november (bergsafton); den 1 december på restaurant Gillet (extra sammanträde, kemiafton) samt på föreningens lokal den 12 december (gemensamt, julsammankomst).

Till sammanträdet den 31 mars hade statsrådet F. DOMÖ och till sammanträdet den 12 december statsrådet A. GJÖRES antagit inbjudan.

Till sammanträdet den 18 april voro medlemmarna av Geologiska föreningen och till sammanträdet den 10 oktober ledamöterna av K. Patent- och Registreringsverket samt medlemmarna av Svenska Patentombuds föreningen och Svenska Uppfinnareföreningen inbjudna.

Föredrag.

Den 10 januari (1): »Naturfibrer eller konstfibrer — ett framtidsproblem» av lektor STIG KJELLSTRAND.

Den 14 februari (2): »Utvecklingstendenser på de legerade konstruktionsstälens område, med särskild hänsyn till det aktuella försörjningsläget» av bergsingenjör EINAR ÖHMAN.

Den 31 mars (3): »Sveriges kväveförsörjning» av disponent GUSTAV CARLSSON.

(4): »Våra inhemska fosfattillgångar och deras utnyttjande» av direktör SVEN NORDENGREN.

Den 18 april (5): »De geofysiska prospekteringsmetodernas utveckling under de senaste åren» av bergsingenjör A. NORDSTRÖM.

Den 30 maj (6): »Försvarsväsendets kemiska anstalts organisation och verksamhet» av major T. SCHMIDT och professor G. LJUNGGREN.

(7): »Några synpunkter på silikosfaran inom industrin» av professor G. LJUNGGREN.

(8): »Ny snabbmetod för bestämning av stöftpartiklar i luften» av civilingenjör T. WILNER.

Den 10 oktober (9): »Erfindungs- und Erfinderschutz nach der neuen deutschen Gesetzgebung und seine Bedeutung für die chemische Industrie» av presidenten i tyska Patentanwaltskammer Dr. A. ULLRICH, Berlin.

Den 14 november (10): »Framställningsmetoder för bly och zink» av bergsingenjör G. TANNER och civilingenjör SVEN WALLDÉN.

Den 1 december (11): »Finlands kemiska industri» av professor W. QVIST, Åbo.

Den 12 december (12): »Gamla bruksherrgårdar» av fil. dr ERIK ANDRÉN.

Kommittéer.

A. Avslutade under år 1941.

1. Ledamöter av nämnden för uppgörande av förslag till val av avdelningsstyrelse m. m. för år 1941 ha varit: överingenjör H. UHRUS (1939), bergsingenjör S. LEIJONHUFVUD (1939), direktör E. GÖTH (1940), disponent B. THORBJÖRNSSON (1941) samt avdelningens sekreterare och vice sekreterare (1934 resp. 1936).

2. Avdelningens representanter vid överläggningar med »1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen» ha varit överingenjör H. BRAHMER, professor B. KALLING, disponent J. KEMPE och direktör S. NORDENGREN.

B. Fungerande vid årsskiftet.

1. Avdelningens representant i kommitté (IVA) för följande av utvecklingen av frågan om mycket höga ångtryck är professor C. BENEDICKS (1924).

2. Avdelningens ständige representant i Svenska Nationalkommittén för kemi är direktör E. RODLING (1934) med professor E. NORLIN som suppleant (1934).

3. Avdelningens representanter i »Radioföredragskommittén» äro överingenjör R. STEENHOFF (1937) och bergsingenjör I. SAHLIN (1938).

4. Avdelningens representanter i kommitté för utarbetande av handledning för journalister betr. tekniska termer äro bergsingenjör F. LINDGREN (1939) och överingenjör R. STEENHOFF (1939).

5. Avdelningens representant i STF:s beredskapskommitté är disponent B. THORBJÖRNSSON (1939).

6. Avdelningens representanter i »Ingenjörstaxekommittén» äro tekn. dr F. MOGENSEN (1940) och docent ERIK ÖMAN (1940).

Ekonomi.

Vid årets ingång hade avdelningen ett saldo av oförbrukade medel av kr. 736: 11, vartill kommer ett årsanslag från föreningen med kr. 1 650: —. Bokförda utgifter ha under året belöpt sig på kr. 2 114: 27, varför avdelningens saldo av hos föreningen inestående medel per den 31 dec. 1941 uppgår till kr. 271: 84.

Stockholm den 31 december 1941.

L. FORSÉN
ordf.

F. H. STENHAGEN
sekr.

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN INOM SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDEL- NING FÖR SKEPPSBYGGNADSKONST UNDER ÅR 1941.

Ledamöter.

Under året hava i avdelningen invalts 16 medlemmar. Ur avdelningen hava under året avgått 6 medlemmar, varav 3 på grund av dödsfall, nämligen:

Landshövdingen S. LÜBECK.

Kommandören NILS L. ÅKERBLOM.

Överingenjören JOHN MEIJER.

Antalet ledamöter inom avdelningen uppgår vid årsskiftet till 315.

Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under året utgjorts av:

Ordförande: Direktör G. LUNDEQVIST.

Vice ordförande: Professor H. F. NORDSTRÖM.

Sekreterare: Mariningenjör GÖSTA LILJEKVIST.

Redaktör: Civilingenjör N. J. LJUNZELL.

Marindirektör B. SWENZÉN.

Direktör E. CHRISTIANSSON.

Civilingenjör ERIK PETERSOHN.

Avdelningen har i Föreningens styrelse representerats av direktör G. LUNDEQVIST och civilingenjör ERIK PETERSOHN med mariningenjör GÖSTA LILJEKVIST som suppleant.

I biblioteksnämnden har avdelningen representerats av mariningenjör G. HARTZELL.

Civilingenjör G. PLYM har varit klubbmästare och civilingenjör G. WESTERLUND vice klubbmästare.

Sammanträden.

Styrelsen har under året hållit 4 sammanträden, nämligen den 17 april, den 27 maj, den 20 sept. och den 22 nov.

Avdelningen har under året hållit 3 sammanträden, nämligen vårsammanträde i Stockholm den 27 maj, extra sam-

manträde i Göteborg den 19 sept. och höstsammanträde i Stockholm den 22 nov. 1941.

Föredrag.

Under året hava följande föredrag hållits:

Vid ordinarie vårsammanträdet:

»Flottans nyanskaffningar och nykonstruktioner av fartyg» av marinöverdirektör Y. SCHOERNER.

»Motortorpedbåtar i svenska flottan» av mariningenjör S. SAMZELIUS.

Vid extra sammanträdet i Göteborg:

»Statens Skeppsprovvningsanstalt» en kort orientering av professor H. F. NORDSTRÖM.

Korta anföranden om Statens Skeppsprovvningsanstalt:

- a) »Historik, allmän planering, kostnader» av dr HUGO HAMMAR.
- b) »Byggnaden» av professor M. WERNSTEDT.
- c) »Konstruktionen av rännen» av professor S. HULTIN.
- d) »Den elektriska installationen och utrustningen» av civilingenjör K. TISELIUS.
- e) »Den instrumentella utrustningen» av civilingenjör R. RÖDSTRÖM.
- f) »Anstaltens uppgifter och organisation» av professor H. F. Nordström.

Vid ordinarie höstsammanträdet.

»Nutida krav på militära flygplan» av överste N. SÖDERBERG.

»Flygplantillverkning» av civilingenjör B. BJÖRKMAN.

»Flygplanbeväpning» av flygingenjör N. BJÖRKSTRAND.

Fonder.

Skeppsbyggarnas hjälpfond uppgår den 31 december 1941 till 6 458: 72 kronor.

Stockholm den 31 december 1941.

GÖSTA LUNDEQVIST

ordf.

GÖSTA LILJEKVIST

sekr.

BERÄTTELSE ÖVER SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDELNING FÖR TEKNISK UNDERVISNING VERKSAMHET UNDER ÅR 1941.

Antalet medlemmar.

Antalet medlemmar var vid ingången av år 1941 272 st. Under året hava 9 nya medlemmar invalts, 2 avlidit och 3 st. utträtt, så att medlemsantalet vid 1941 års slut var 276 st.

Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse och funktionärer ha under år 1941 utgjorts av följande:

Styrelse:

Ordförande: Professor PER GEIJER.
Vice ordförande: Professor FOLKE ODQVIST.
Sekreterare: Civilingenjör STEN LUTHANDER.
 Ingenjör EINAR THANDERZ.
 Professor ESKIL SUNDAHL.
 Rektor AXEL NORDHULT.
 Civilingenjör CARL-AXEL STRÖMBERG.

Klubbmästare: Arkitekt GUNNAR HEIMBÜRGER.

Representanter i föreningsstyrelsen:

Ordinarie: Professor FOLKE ODQVIST.
 Undervisningsrådet RYNO LUNDQVIST.
Suppleant: Professor GUNNAR WALLQVIST.

Representant i föreningens biblioteksnämnd:

Bibliotekarie HILDA LINDSTEDT.

Sammanträden.

Avdelningens styrelse har under året hållit 3 sammanträden, nämligen den 5 febr., den 15 april och den 11 nov. resp.

Avdelningen har under året sammanträtt 3 gånger, nämligen den 24 februari (extra sammanträde), den 29 april och den 11 november 1941.

Föredrag och diskussioner.

Följande föredrag och diskussioner ha anordnats av avdelningen.

Vid sammanträde den 24 febr.: »Undervisningsmetoder vid de tekniska högskolorna», diskussion med inledningsanföranden av professorerna G. BORELIUS, G. HÖSSJER, K. G. KARLSSON, F. ODQVIST och S. VELANDER. Manuskriften till inledningsanförandena samt stenografiskt referat av diskussionen ha tillställts 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen.

Vid sammanträde den 29 april: »Eidgenössische Technische Hochschule i Zürich — några reseintryck» av professor H. STERKY.

Vid sammanträde den 11 nov., anordnat tillsammans med avd. för Mekanik: »Statens Hantverksinstitut, dess tekniska utrustning för högre yrkesundervisning» av ingenjör E. THANDERZ. I anslutning till föredraget demonstrerades institutet.

Å styrelsens för Avdelningen för Teknisk undervisning vägnar:

PER GEIJER
ordf.

STEN LUTHANDER
sekr.

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN ÅR 1941 INOM SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDELNING FÖR INDUSTRIELL EKONOMI OCH ORGANISATION

Medlemmar.

Antalet medlemmar uppgick vid årsskiftet 1941/42 till 976. Under året ha 55 nya medlemmar invalts och 5 ha avlidit.

Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under året haft följande sammansättning:

<i>Ordförande:</i>	Direktör GÖSTA KLEMMING.
<i>Vice ordförande:</i>	Professor TARRAS SÄLLFORS.
<i>Sekreterare:</i>	Civilingenjör GÖSTA INGELMAN. Överingenjör ALEX ENGBLOM. » HANS THORELLI. Professor EDY VELANDER. Överingenjör ERIK BERGENDAL.
<i>Suppleanter:</i>	Civilingenjör ERIC BRODÉN. Överingenjör SVEN ERIK ERIKSSON. » THURE ÖBERG. » BERTIL STARCK.
<i>Klubbmästare:</i>	Civilingenjör ERIC BRODÉN.

Avdelningens representanter i föreningens styrelse ha varit civilingenjör GÖSTA INGELMAN och professor TARRAS SÄLLFORS med överingenjör HANS THORELLI som suppleant.

I föreningens biblioteksnämud har avdelningen representerats av civilingenjör ERIC BRODÉN.

Valnämnden har under året haft följande sammansättning:

Ordförande: Professor RAGNAR WOXÉN.
Direktör GUNNAR ASTE.
Civilingenjör KARL WILHELM LUHR.
Överingenjör ROLF STEENHOFF.
Civilingenjör CARL GUSTAF BRODÉN.

Sammanträden.

Avdelningens styrelse har under året sammanträtt den 16 januari, 16 maj, 15 september och 20 november.

Avdelningen har under året hållit sex sammanträden, nämligen den 16 januari, 18 februari, 16 maj, 24 september, 20 november och 19 december. Vid sammanträdet den 18 februari firades avdelningens 10-årsjubileum. Sammanträdet den 16 maj ägde rum i Norrköping och hade anordnats gemensamt med Norrköpings Polytekniska Förening.

Föredrag.

Den 16 januari: »Principer för avskrivning å fasta produktionsmedel» av dr RAGNAR LILJEBLAD.

Den 18 februari: »Flytande tillverkning» av diplomingenjör HARALD AGER.

Den 18 februari: »Maskinella hjälpmedel för flytande tillverkning» av civilingenjör KARL WILHELM LUHR.

Den 16 maj: »Säkerhetstjänsten ur arbetsgivare- och arbetsledaresynpunkt» av överingenjör ALEX ENGBLOM.

Den 16 maj: »Säkerhetstjänsten vid International Harvester Co.» av disponent HARALD FLAETER.

Den 16 maj: »Säkerhetstjänsten vid Y. F. A.» av direktör TORE WAHREN.

Den 24 september: »Psychologische Eignungsanalyse» av dr AUGUST VETTER.

Den 20 november: »Expeditionsteknik och expeditionsekonomi» av civilingenjör ERIK FRISELL.

Den 20 november: »Transportmedel och transportekonomi» av civilingenjör TORE SVENNBERG.

Den 19 december: »Kort redogörelse för kommitténs (SMS kommitté för enhetliga redovisningsmetoder) uppgifter och arbete» av direktör HERMAN PYK.

Den 19 december: »Förslag till svensk normalkontoplan för industri, speciellt mekanisk verkstadsindustri» av professor ROBERT KRISTENSSON.

Vid sammanträdet den 18 februari lämnade avdelningens ordförande i sitt hälsingsanförande en exposé över avdelningens verksamhet under de gångna åren, och efter de båda omnämnda föredragen om flytande tillverkning redogjorde överingenjörerna H. THORELLI, O. HELLMAN, S. E. ERIKSSON, T. R. NORINDER och T. ÖBERG för den flytande tillverkningen vid Telefon AB. L. M. Ericsson, ASEA i Västerås, ASEA i Ludvika; S. J:s huvudverkstad i Örebro och Konfektions AB. Junex.

Studiebesök.

Avdelningens medlemmar ha företagit studiebesök vid följande företag:

Den 18 februari: Elektriska AB. Helios, Telefon AB. L. M. Ericsson, Åhlén & Holm AB., AB. Svenska Tobaksmonopolet, Konfektions AB. S:t Erik och Apotekarnes Mineralvattens AB.

Den 16 maj: International Harvester Co.

Den 17 maj: Norrköpings Elektrotekniska Fabriker AB.

Den 20 november: Åhlén & Holm AB.

Publikationer.

Teknisk Tidskrifts fackavdelning för industriell ekonomi och organisation, som redigerats av avdelningens fackredaktör ERIK SWARTLING och en redaktionskommitté bestående av professor TARRAS SÄLLFORS, civilingenjör GÖSTA INGELMAN och civilingenjör ERIC BRODÉN, har under året utkommit med 12 nummer på sammanlagt 132 sidor.

Industriförbundets »Rationaliseringsrevy» har under året, liksom föregående år, erhållits av avdelningens medlemmar.

Samarbete med andra föreningar.

Förutom samarbete med Norrköpings Polytekniska Förening vid anordnandet av sammanträdet i Norrköping har under året med Företagsekonomiska Föreningen och Svenska Ekonomiföreningen etablerats ett samarbete, vilket går ut på att vissa av föreningarnas resp. avdelningars sammanträden planläggas i stora drag av en samarbetsdelegation och att avdelningens resp. föreningarnas medlemmar inbjudas till dessa sammanträden. Avdelningens medlemmar ha sålunda under året varit inbjudna till sammanträden med

Företagsekonomiska Föreningen den 10 oktober, 13 november och 11 december samt med Svenska Ekonomiföreningen den 28 november.

Stockholm den 31 december 1941.

GÖSTA KLEMMING
ordf.

GÖSTA INGELMAN
sekr.

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN INOM SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AV- DELNING FÖR GRAFISK TEKNIK 1941.

Avdelningens medlemsantal var vid årets början 54 och vid dess slut 56. Under året har en medlem, direktör ALFRED BYWALL, avlidit. 3 stycken medlemmar ha under året invalts i avdelningen.

Avdelningens styrelse under 1941 har varit:

Ordförande: Civilingenjör E. LAGRELIUS.
Vice Ordförande: Bankdirektör E. BENGSSON.
Sekreterare: Disponent S. DAHLBÄCK.
Klubbmästare: Civilingenjör G. CARLSSON.
Civilingenjör F. HELLMAN.
Civilingenjör A. SKJÖLDEBRAND.

Avdelningen har i STF:s styrelse representerats av herrar:

Ordinarie: E. LAGRELIUS.
S. DAHLBÄCK.
Suppleant: A. SKJÖLDEBRAND.

Representant i Biblioteksnämnden har varit civilingenjör K. BERGSTRÖM.

Under året har avdelningen hållit 4 sammanträden, varav 2 under våren och 2 under hösten.

Det första sammanträdet hölls den 13 februari. Ateljéchefen Stig Hogdal, Esselte aktiebolag, höll aftonens huvudföredrag om »Förpackningar och förpackningsindustri».

Det andra sammanträdet hölls den 15 maj. Under rubriken »Dagens Eko» redogjorde civilingenjör C.-H. Jacobson för försörjningsläget i fråga om tryckfärger. Aftonens föredrag hölls av civilingenjör A. SKJÖLDEBRAND över ämnet »Provningsresultat och driftserfarenheter med stereotypgjutverk, jämförelse mellan gaseldning och elektrisk uppvärmning». Efter föredraget följde en kortare diskussion.

Tredje sammanträdet hölls den 16 oktober och till detta hade inbjudits representanter från Svenska Boktryckareföreningen. Huvudprogrampunkt var diskussion över ämnet »Kan i Sverige anordnas högre teknisk utbildning för grafisk industri?». Inledningsanförande hölls av disponent SVEN DAHLBÄCK, som framförde styrelsens förslag i denna fråga, nämligen att till 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen insända en skrivelse med begäran att vid en eventuell omläggning av undervisningen vid Kungl. Tekniska Högskolan utrymme skulle givas åt en studieriktning för de teknologer, främst mekaniker och kemister, som skulle vara intresserade att få sitt verksamhetsområde förlagt till den grafiska industrien.

Efter inledningsanförandet följde en livlig diskussion. Avdelningen beslöt att nytt förslag till skrivelse skulle utformas i samråd med Svenska Boktryckareföreningen samt att ärendet skulle bordläggas till nästa sammanträde. Detta, som tillika var årets årsmöte hölls den 8 december. Därvid godkändes ett förslag till ovannämnda skrivelse och beslöt avdelningen hemställa till Teknologföreningens styrelse att expediera densamma.

Föredragshållare vid årsmötet var byråchef EINAR BRATT, som redogjorde för »Kartografiska uttrycksmedel genom tiderna».

Avdelningens representant i Beredskapskommittén har varit disponent GÖSTA SMITH.

För verksamheten under 1941 erhöll avdelningen ett anslag av 400 kronor. Vid årets början fanns ett tillgodohavande av Kr. 188:99 och under året har Kr. 229:95 förbrukats, varför avdelningens tillgodohavande vid årets slut är Kr. 351:04.

Stockholm den 19 januari 1942.

EINAR LAGRELIUS

ordf.

SVEN DAHLBÄCK

sekr.

REVISIONSBERÄTTELSE.

Undertecknade, vid Svenska Teknologföreningens ordinarie stämma den 23 mars 1941 utsedda revisorer, få härmed avge följande berättelse över granskningen av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning avseende 1941 års verksamhet.

De i styrelsens redogörelse för den ekonomiska förvaltningen under räkenskapsåret anförda uppgifterna om föreningens inkomster och utgifter samt ekonomiska ställning överensstämma med föreningens böcker.

Siffergranskningen av föreningens och Teknisk Tidskrifts räkenskaper har utförts av aukt. revisorn BENGT LINDGREN. Siffergranskningen har ej givit anledning till någon anmärkning.

Vi hava tagit del av styrelsens protokoll, vilka icke givit anledning till någon erinran från vår sida.

Föreningens värdehandlingar, över vilka av föreningens kamrer underskriven förteckning finnes uppgjord, hava vi inventerat och granskat. Kursvärdet å föreningens obligationer per den 31/12 1941 översteg bokföringsvärdet med kr. 4 028:60 eller med 2,26 %.

Brandförsäkringshandlingarna hava vi likaledes granskat. För så vitt vi kunna finna, äro föreningens inventarier försäkrade till betryggande värden.

De totala kostnaderna för föreningens Beredskapskommitté och Beredskapstjänstkommitté till utgången av år 1941 ha utgjort kr. 58 935:96, varav som bidrag från staten och Sveriges Industriförbund erhållits kr. 43 900:— och återstående kr. 15 035:96 enligt styrelsebeslut av den 10 januari 1940 täckts med medel ur Svenska Industriens Gåvofond. I nettokostnaden ingår den s. k. kilowattjakten med c:a 5 600:— kr.

Kamrathjälpfondens räkenskaper hava granskats av undertecknad SVENSSON. Granskningen har icke givit anledning till någon erinran.